

10.sınıf edebiyat 2.ünite "HİKAYE"

DEDE KORKUT HİKAYELERİ

Şöyle kodlayalım ;Dede korkut hikayeleri dediğimiz zaman Korkut Dede ismiyle bir dedemiz var. 😊

ve bu dedemizin 12 yaşında iki tane ikiz torunu var .

Torunlarından ikiz olduğu için isimlerini de böyle birbirine benzeterek koymuşlar. Birinin ismi Nesrin ,diğerinin ise Nazım..

Ne yapıyor Korkut dedemiz biliyor musunuz ?Bu torunlara hikayeler okuyor ama bu hikayeler biraz daha gerçekçi olsun diye, olağanüstülükler olsun diye birgün Korkut dede kolunu arı kovanının içine sokuyor ve tabii bu yaşadıklarını da çocuklara anlatıyor.Ama arı kovanının içine sokması ,oradan bir bal alıyım da çocuklara oradan biraz sağlıklı yiyecekler getiriyim amaçlıdır .

TürkçeninMatematığı

O zaman nasıl kodladık .

Elimizde 1 adet Korkut dedemiz var yani Dede Korkutumuz var arkadaşlar ve Dede Korkut'un 12 yaşında iki tane torunu var .O zaman bizim Dede Korkut hikayelerimiz daha çok Dede Korkut ,Korkut Ata diye de geçer.Bu karakter üzerinde şekillenir ve hikayeleri Dede Korkutun okuduğuna inanılır .

12 HİKAYEDEN OLUŞUR

ve 12 hikayeden oluşmaktadır.Arı kovanına sokmuştu ya aklımızda şuradan kalacak 😊Dede Korkut hikayeleri arı duru bir Türkçe ile yazılır. 🍷Oldukça anlaşılabilir.

ARI DURU TÜRKÇE

TürkçeninMatematığı

3.maddemiz ise Dede Korkut hikayelerinin özelliklerinden torunlarının isimleri neydi ?Birinin Nazım diğerinin Nesrin .Nesrin zihnimizde Nesiri canlandırarak .

TürkçeninMatematiği

Nazım &Nesir karışık bir biçimde yazılmıştır.Düz yazı bölümleri Nesir ile yazılır.

Zaten Nesir , düz yazı demektir.

Şiir varsa NAZIM

TürkçeninMatematiği

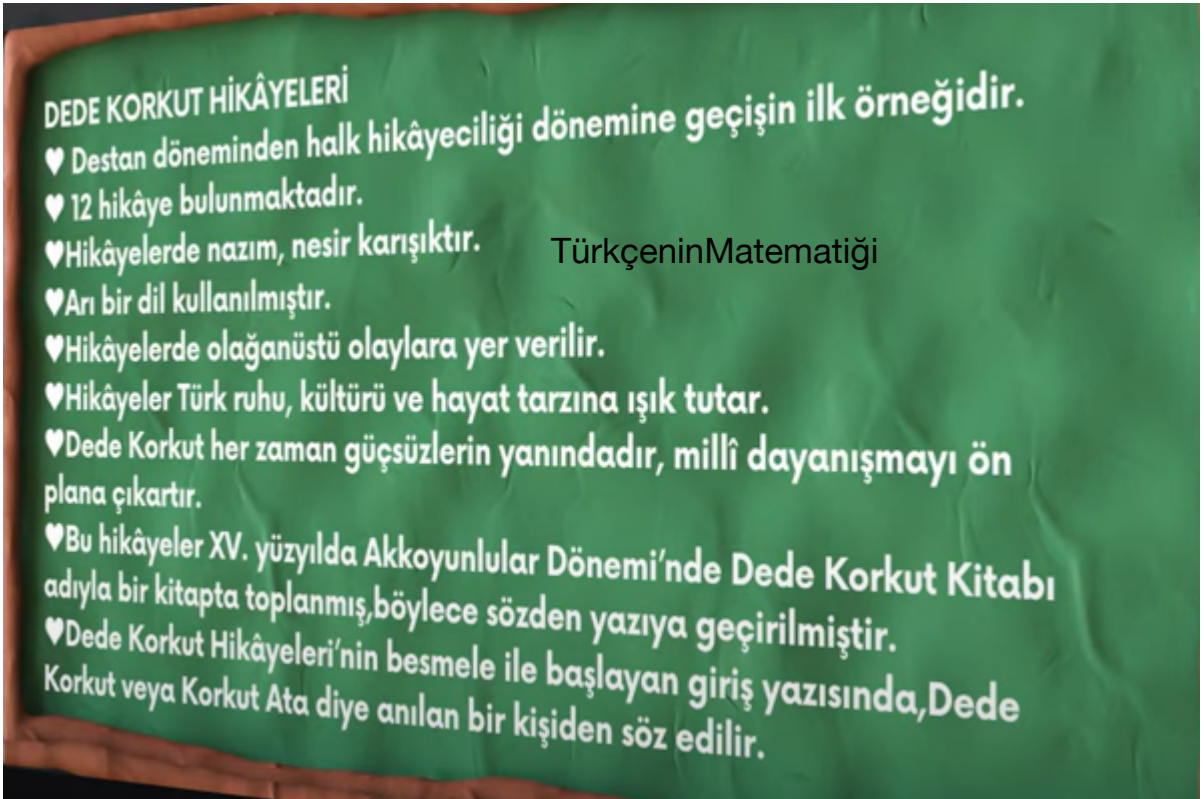
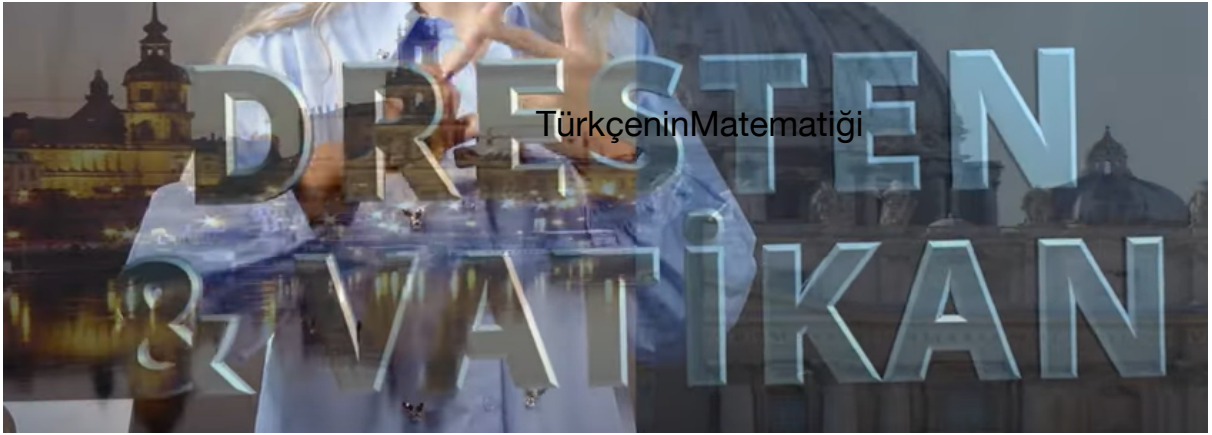
TürkçeninMatematiği

O zaman Dede Korkut hikayelerinde düz yazı bölümlerini Nesir oluştururken ,içerisine şiirler koyarsanız bu da artık Nazımı oluşturur.

Peki başka özellikleri nelerdir ?

**Dede Korkut hikayeleri kaç nüshadan oluşur? Daha önce soru geldi arkadaşlar .
AYT konusudur .Yazınızda da çıkabilir.**

**İlk iki nüsha Almanya'da bulunmuştur.Dresten & Vatikan
Son dönemlerde 3.nüsha Türkistanda bulunmuştur ve bunu bir Türk türkolog ortaya
çıkarmıştır.**

DRESTEN - VATİKAN -TÜRKİSTAN

Toplam 3 nüsha bulunur

ABONE
OL

Destandan halk hikayeciliğine geçişin ilk örneğidir.

Peki biz halk hikayeciliği olduğunu nereden anlıyoruz ?

Çok ayrıntıya yer vermez hikayelerde daha kısa ve anlaşılır bir dil kullanır .

Bu da halk hikayeciliğinin zaten özelliklerindendir buradan anlayabilirsiniz .

İç kafiyelere ve deyimlere yer verilir.

TürkçeninMatematığı

SEÇİ =İÇ KAFIYE

Daha çok öğütlerde görüyoruz özellikle Dede Korkuttan.

Bunun diğer ismi Kitâb-ı Dedem Korkud Alâ Lisân-ı Tâife-i Oguzândır.

TürkçeninMatematığı

Dede Korkut Hikayeleri

- "Dirse Han Oğlu Boğaç Han" adlı birinci hikâye ile "İç Oğuzun Dış Oğuz Ası Olup Beyrek'in Öldürülmesi" adlı on ikinci hikâye Oğuzların kendi aralarındaki mücadelelerini konu edinir.
- "Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Hikâye" ile "Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Hikâyesi" Oğuzların olağanüstü güçlerle mücadelelerini konu edinir.
- Salur Kazan'ın Evinin Yağmalanması, Kan Püra Oğlu Beyrek,
- Kazan Bey'in Oğlu Uruz Bey'in Esir Düşmesi, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı, Kazık Koca Oğlu Yigenek, Begil Oğlu Emren, Uşun Koca Oğlu Segrek, Salur Kazan'ın Tutsak Olup Oğlu Uruz'un Kurtarması başlıklı diğer 8 hikâyede ise Oğuzların komşuları ile olan mücadeleleri anlatılır.
- Hikâyenin coğrafyası Hazar Denizi'nin iki yakasıdır. Kazık Dağı ve Ala Dağ, Hazar Denizi'nin doğusundadır.
- Yaşayan Dede Korkut Hikâyeleri
- Hazar Denizi'nin iki yakasındaki sözlü kaynaklarda Bamsı Beyrek, Tepegöz ve Deli Dumrul hikâyeleri anlatılmaktadır.
- Kampüre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Hikâyesi coğrafyamızda "Bey Barı", "Ak Kavak Kızı", "Bey Böyrek", "Babörek", "Bolbörek", "Bay- ram Bey" gibi değişik adlarla masal veya hikâye şeklinde anlatılmaktadır. Hazar'ın doğusunda da "Alpamış", "Alpamışka", "Alpmanaş" gibi adlar altında destanı özellikler göstererek anlatılmaktadır.
- Aşık Garip Hikâyesi ile Bamsı Beyrek Hikâyesi de benzerlikler gösterir: ağılamaktan görmeyen göz, kanlı gömle, düğünlerin kırk gün kırk gece sürmesi...
- Dede Korkut'taki Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Hikâyesi ile Şah İsmail Hikâyesi arasında da benzerlikler vardır: Kan Turalı, vahşi hayvanları güreşle yenerek Selcan Hatun'la evlenmeye hak kazanır. İkiisi birlikte yola çıkar. Kan Turalı'nın uykusu gelir ve Selcan Hatun'un dizinde yedi gün uyur. Geriden gelen Trabzon tekfurunun askerleriyle Selcan Hatun bir başına savaşır. Şah İsmail hikâyesinde de Şah İsmail, Hindistan dönüşü yorgun düşer ve uyur. Geriden gelen Hint Askerleriyle Arapüzengi savaşır.
- Anadolu ve Balkanlarda sözlü kaynaklarda "Tepegöz" olarak bilinen hikâye, Azerbaycan'da "Kellegöz", Hazar denizi doğrusunda ise "Yekeköz" olarak bilinir. Hikâyenin yüzlerce varyantı vardır.
- Dede Korkut Hikâyeleri ve Halk Hikâyeleri
- Muharrem Ergin, hikâyelerin, Oğuzların yakın doğuya gelmeden önce Sirderya kıyılarında, komşuları Peçenek ve Kıpçaklarla olan mücadelelerini konu ettiğini söyler.
- Boratav, destandan romana geçiş örneği olduğunu söyler.
- Dede Korkut Hikâyeleri ile Halk Hikâyeleri Arasındaki Benzerlikler
- 1. Her ikisi de nazım ve nesir karışımıdır: Dede Korkut hikâyelerinde boy sözcüğü hikâye anlamında kullanılmıştır. Dede Korkut'taki nazım bölümleriyle halk hikâyelerindeki manzum parçaların şekilleri farklıdır.
- 2. Aralarında konu ve motif bakımından benzerlikler vardır:

Dede Korkut Hikayeleri bizim günümüzde de hala etkisini sürdürmektedir.

En önemli hikayesini söylemek gerekirse de Basat'ın Tepe Göz'ü öldürmesi hikayesidir.

Dede Korkut Hikayeleri

TürkçeninMatematiği

- a) Kırk ince belli kız: Dede Korkut hikâyelerinde beylerin yanında 40 yiğit, hatunların yanında 40 ince belli kız vardır. Cihan ve Abdullah Hikâyesi'nde, Kirmanşah Hikâyesi'ndeki Mahperi'nin yanında, Sevdakâr Şah ile Gülenaz Sultan Hikâyesi'ndeki Sevdakâr'ın yanında, Salman Bey ile Turnateli Hanım Hikâyesi'ndeki Turnateli'nin yanında da 40 ince belli kız vardır.
- b) KÜl depeçük olmaz, güyegü oğul olmaz: Dede Korkut hikâyelerinin girişindeki bu söz, Âşık Şevki Halıcı'nın iki hikâyesinde karşımıza çıkmaktadır.
- c) At ayağı külüg ozan dili çevik olur: Bu kalıp ifade hikâye yeye akıcılık katar. Uzun bir sürede gerçekleşmiş olayların kısa bir hikâyede anlatılması anlamına gelir. Bu ifadenin benzeri Âşık Şevki Halıcı, Âşık Laçın Aladağlı, Âşık Halil Sarıçay, Âşık İlyas Kaya, Âşık İslam Erdener ve Âşık Şeref Taşlıova'nın hikâyelerinde de vardır. Ayrıca Ensar Aslan ve Âşık Mevlüd İhsani aynı ifadeyi daha farklı bir biçimde kullanmıştır: At ayağı külüng aşık dili ziring olur.
- ç) Av avladılar kuş kuşladılar: Bu kalıp ifade, Ardahan, Kars ve Iğdır çevresindeki halk hikâyelerinde karşımıza çıkar.
- d) Açların doyurulması çiplakların giydirilmesi: Orhun Anıtlarında da karşımıza çıkan bu ifade sosyal devletin tanımı mahiyetindedir. Dede Korkut hikâyelerinde yılda bir kez düzenlenen toyda açlar doyurulur, çiplaklar giydirilir. Latif Şah hikâyesinde de aynı motif vardır. Kerem ile Aslı'da doğum üzerine verilen ziyafette benzer etkinlikler gerçekleşir.
- e) Deliler: Dede Korkut hikâyelerinde kahramanlık sıfatı olarak kullanılan deli tabiriyle üç kişi anlatılmaktadır: Deli Dünder, Deli Karçar ve Deli Dumrul. Doğu Anadolu'da anlatılan hikâyelerdeki Deli Becan; Deli Karçar ve Deli Dumrul'a benzer. Köroğlu'nun keleşlerinden Koca Arap; Deli Karçer, Deli Dünder, Kanturalı ve Boğaç Han'a benzer.
- f) Yas adetleri: Dede Korkut hikâyelerindeki ak çıkarıp kalıplar giyme, kavuğu yere çalarak ağlama şekilleri halk hikâyelerinde vardır.
- g) Antlar: Şah İsmail, Kirmanşah ve Yaralı Mahmut gibi hikâyelerde kız ve erkek kahramanların uyumadan önce aralarında kılıç koymaları Dede Korkut hikâyelerinde sıkça karşımıza çıkar: "Uşun Koca Oğlu Segrek Hikâyesi"...
- h) İnsan başından kale yapma: Kan Turalı hikâyesinde Trabzon'da yaşayan Selcen Hatun'un insan başından yaptığı kale, Kirmanşah, Şah İsmail ve Yaralı Mahmut Hikâyesi'nde de karşımıza çıkar.

Tepe Göz filminden aklınızda kalabilir . 😊

Orada biraz olağanüstü kahramanlıklar vardı olağanüstü olaylara yer veriliyordu.

DEDE KORKUT HİKAYESİ :BASATIN TEPEGÖZÜ ÖLDÜRDÜĞÜ DESTANI BEYAN EDER HANIM HEY

TürkçeninMatematiği

Basat, Uruz Bey'in Oğuzlar'ın göçü sırasında düşürülüp bir aslan tarafından büyütülen oğludur.(BAŞAT ŞEKLİNDE ATLARIN BAŞI OLARAK KODLAYABİLİRİZ.)

TürkçeninMatematığı TürkçeninMatematığı

Oğuz yiğitlerinden Basat, Dede Korkut Kitabında insan etiyle beslenen tek gözlü dev Tepegöz'ü öldüren kahramanın adıdır. (TEPENİN GÖZLERİ FİLMİ)

BASAT (BAŞAT)Çocukken ormanda yapılan bir av sırasında kaybedilmiş ve aslanlar tarafından yetiştirildiği için adeta bir Aslan gibi yabani ve tek başına savaşır Oğuz beylerinin aksine Oğuz toplumuna karşı mesafeli durur. Diğer beyler arasındaki dayanışma ruhu Basat'ta yoktur.

TürkçeninMatematığı

Basat'ın ağabeyi Kıyan Selçuk bir gün TepeGÖZ tarafından öldürülür.

Sonunda ağabeyinin intikamını almak isteyen Basat, tek başına Tepegöz'ün peşine düşer ve önce onu kör edip sonra başını keser.

Uruz'un çobanı Oğuzlar'ın yaylaya göç ettikleri sırada bir peri kızıyla çiftleşir. Peri kızı, bunun acısını Tepegöz'ü (çobandan olan çocuğu) Oğuzlar'ın içine salarak çıkarır. Tepegöz, çocukların kulaklarını, burunlarını yer; adamları yiyerek öldürür. Basat'ın kardeşi Kıyan Selçuk da Tepegöz yüzünden ölmüştür. Basat gider ve kardeşi uğruna Tepegöz ile savaşır. Önce gözünü yok eder; sonra da öldürür.

Bir gün, Oğuz otururken üstüne düşman gelir.

Yurtlarından kaçıp giderken Uruz Koca gece karanlığında oğlunu kaybeder.Oğlunu ormanda bir aslan bulur götürür ve onu besler.

Oğlunu kaybeden baba günlerce açlar üzülür.Bir gün bir at çobanı hanın yanına gelerek ormanda gördüğü insan olan fakat aslan gibi davranan ocukdan bahseder.

Uruz bunu duyunca düşürdüğü oğlu olduğunu anlar.

Beyler aslan yatağına varırılar kk oğlanı tutup eve getirirler. Ancak oğlan yine aslan yatağına döner, evde durmaz.Bunun zerine iyiliği ve doğruluğu oğtleyen Dede Korkut'u ağırırılar. Dede Korkut ocuğa "sen insansın, insanlar gibi yağa, senin kardeşinin adı Kıyan Selçuk(Tepegzn kıydığı ocuk)'tur. Oğuz'un bir yiğididir. Senin adında Bas(ř)AT olsun der.(ATLARIN BAşI)

Bir gün Hanlar hanı Bayındır beyleriyle at gezintisine çıkmıştır .ve bu pınarın başına gelerek ne olduğunu belirsiz bu nesneyi görürler. Yığınağı tekmelemeye başlarlar. Yığınak yarılır ve içinden tek gözlü bir oğlan çıkar. Uruz bu oğlanı alır ve evlatlık edinir. Oğlu Basat'la bytmeye başlar.Tepegöz büyük oğlancıklarla oynar fakat oğlancıkların kiminin burnunu kiminin kulağını kiminin gözünü yemeye başlar.vey Babası Uruz bu duruma oldukça sinirlenir Tepegz dver ama yine de söz dinletemez ve sonunda onu evinden kovar. Ardından adeta mutasyona uğramış Tepegöz bir dağa çıkar, yol keser, adam öldürür, harami olur.Oğuzlar Tepegz bir türlü ldremezler. Gszlerin aresizlerin her zaman yanında olan Dedekorkutu ağırırılar ve bir anlaşma yapması için onu Tepegöz'e gönderirler.Tepegöz aşlarını pişirmek için iki adamla bunun yanında yemek için hergün beşyüz koyun ve 2 dam ister. Oğuzlar buna uyarlar. O günlerde Basat savaşa gitmiş ve yeni dnmştir.Tepegöz, devasa ve tehlikeli bir yaratıktır. Basat, onunla savaşmak zorunda kalır. İşte Basat'ın Tepegöz ile mücadelesini anlatan kısa bir zet:

Basat, Tepegöz'n köyünü tehdit ettiğini oğrenir ve onu durdurmak için yola çıkar. Tepegöz, inanılmaz bir güce ve kötü niyetli bir karaktere sahiptir. Basat, Tepegöz ile karşılaştığında zorlu bir savaşın içine girer.

Savaş sırasında Basat, cesaretini, akıl ve becerisini kullanır. Tepegöz'n güçlü vücuduna karşı stratejik bir şekilde savaşır ve onun zayıf noktalarını bulur. Nihayetinde, Tepegöz' yenebilir ve onun ölümüne neden olabilir.

Ancak DEDE Korkut Hikayeleri farklı versiyonlarda anlatılabilir, bu nedenle Basat'ın Tepegöz' nasıl yendiğine dair farklı varyasyonlar bulunabilir. Basat'ın zaferi, onun kahramanlık ve yeteneklerini vurgular ve Türk mitolojisinin kahramanlık değerlerini yansıtır.

Tepegöz karşısında umarsız kaldığı bu yiğidin kim olduğunu sorar ve beraber büyüdüğü kardeşi Basat olduğunu duyunca ölüm anında bile kurnazlığını kullanarak "Kıyma bana kardeşim, ciğerim Basat" der. Basat ise ;

Bre yaratık, ak sakallı babamı ağlatmışsın!

Kardeşim Kıyan'a kıyıp onu öldürmüşsün!
Akça yüzlü yengemi dul bırakmışsın
Ala gözlü bebeklerini öksüz bırakmışsın!
Bırakır mıyım sana bunları!...
Kardeşim Kıyanın öcünü senden alacağım diyerek
Tepegöz'ün kendi kılıcıyla boynundan vurur.
Tek gözlü kafayı deler yaygının kirişine takar.

Dede Korkut Hikayelerinde şunları görüyoruz ;

TÜRKLERE ÖĞÜT VERİLMİŞTİR

Dikkat :Dede Korkut Hikayelerinin özellikleri soru olarak gelebilir.

TürkçeninMatematiği

Dede Korkut Hikayeleri

- "Dirse Han Oğlu Boğaç Han" adlı birinci hikâye ile "İç Oğuzun Dış Oğuzu Asi Olup Beyrek'in Öldürülmesi" adlı on ikinci hikâye Oğuzların kendi aralarındaki mücadelelerini konu edinir.
- "Basat'ın Tepegöz'ü Öldürdüğü Hikâye" ile "Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Hikâyesi" Oğuzların olağanüstü güçlerle mücadelelerini konu edinir.
- Salur Kazan'ın Evinin Yağmalanması, Kan Püra Oğlu Beyrek,
- Kazan Bey'in Oğlu Uruz Bey'in Esir Düşmesi, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı, Kazılık Koca Oğlu Yigenek, Begil Oğlu Emren, Uşun Koca Oğlu Segrek, Salur Kazan'ın Tutsak Olup Oğlu Uruz'un Kurtarması başlıklı diğer 8 hikâyede ise Oğuzların komşuları ile olan mücadeleleri anlatılır.
- Hikâyenin coğrafyası Hazar Denizi'nin iki yakasıdır. Kazılık Dağı ve Ala Dağı, Hazar Denizi'nin doğusundadır.
- Yaşayan Dede Korkut Hikâyeleri
- Hazar Denizi'nin iki yakasındaki sözlü kaynaklarda Bamsı Beyrek, Tepegöz ve Deli Dumrul hikâyeleri anlatılmaktadır.
- Kampüre'in Oğlu Bamsı Beyrek Hikâyesi coğrafyamızda "Bey Barı", "Ak Kavak Kızı", "Bey Böyrek", "Baböre", "Bolböre", "Bay- ram Bey" gibi değişik adlarla masal veya hikâye şeklinde anlatılmaktadır. Hazar'ın doğusunda da "Alpamiş", "Alpamişka", "Alpmanaş" gibi adlar altında destanı özellikler göstererek anlatılmaktadır.
- Âşık Garip Hikâyesi ile Bamsı Beyrek Hikâyesi de benzerlikler gösterir: ağlamaktan görmeyen göz, kanlı gömle, düğünlerin kırk gün kırk gece sürmesi...
- Dede Korkut'taki Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Hikâyesi ile Şah İsmail Hikâyesi arasında da benzerlikler vardır: Kan Turalı, vahşi hayvanları güreşle yenerek Selcan Hatun'la evlenmeye hak kazanır. İki kişi birlikte yola çıkar. Kan Turalı'nın uykusu gelir ve Selcan Hatun'un dizinde yedi gün uyur. Geriden gelen Trabzon tekfurunun askerleriyle Selcan Hatun bir başına savaşır. Şah İsmail hikâyesinde de Şah İsmail, Hindistan dönüşü yorgun düşer ve uyur. Geriden gelen Hint Askerleriyle Arapüzengi savaşır.
- Anadolu ve Balkanlarda sözlü kaynaklarda "Tepegöz" olarak bilinen hikâye, Azerbaycan'da "Kelegöz", Hazar denizi doğrusunda ise "Yekeköz" olarak bilinir. Hikâyenin yüzlerce varyantı vardır.
- Dede Korkut Hikâyeleri ve Halk Hikâyeleri
- Muharrem Ergin, hikâyelerin, Oğuzların yakın doğuya gelmeden önce Sirderya kıyılarında, komşuları Peçenek ve Kıpçaklarla olan mücadelelerini konu ettiğini söyler.
- Boratav, destandan romana geçiş örneği olduğunu söyler.
- Dede Korkut Hikâyeleri ile Halk Hikâyeleri Arasındaki Benzerlikler
- 1. Her ikisi de nazım ve nesir karışımıdır: Dede Korkut hikâyelerinde boy sözcüğü hikâye anlamında kullanılmıştır. Dede Korkut'taki nazım bölümleriyle halk hikâyelerindeki manzum parçaların şekilleri farklıdır.
- 2. Aralarında konu ve motif bakımından benzerlikler vardır:

Dede Korkut Hikayeleri

a) Kırk ince belli kız: Dede Korkut hikâyelerinde beylerin yanında 40 yiğit, hatunların yanında 40 ince belli kız vardır. Cihan ve Abdullah Hikâyesi'nde, Kirmanşah Hikâyesi'ndeki Mahperi'nin yanında, Sevdakâr Şah ile Gülenaz Sultan Hikâyesi'ndeki Sevdakâr'ın yanında, Salman Bey ile Turnateli Hanım Hikâyesi'ndeki Turnateli'nin yanında da 40 ince belli kız vardır.

b) KÜL depecük olmaz, güyegü oğul olmaz: Dede Korkut hikâyelerinin girişindeki bu söz, Âşık Şevki Halıcı'nın iki hikâyesinde karşımıza çıkmaktadır.

c) At ayağı külüg ozan dili çevik olur: Bu kalıp ifade hikâye yeye acıcılık katar. Uzun bir sürede gerçekleşmiş olayların kısa bir hikâyede anlatılması anlamına gelir. Bu ifadenin benzeri Âşık Şevki Halıcı, Âşık Laçın Aladağlı, Âşık Halik Sarıçay, Âşık İlyas Kaya, Âşık İslam Erdener ve Âşık Şeref Taşlıova'nın hikâyelerinde de vardır. Ayrıca Ensar Aslan ve Âşık Mevlüd İhsani aynı ifadeyi daha farklı bir biçimde kullanmıştır: At ayağı külüng aşık dili ziring olur.

ç) Av avladılar kuş kuşladılar: Bu kalıp ifade, Ardahan, Kars ve Iğdır çevresindeki halk hikâyelerinde karşımıza çıkar.

d) Açların doyurulması çıplakların giydirilmesi: Orhun Anıtlarında da karşımıza çıkan bu ifade sosyal devletin tanımı mahiyetindedir. Dede Korkut hikâyelerinde yılda bir kez düzenlenen toyda açlar doyurulur, çıplaklar giydirilir. Latif Şah hikâyesinde de aynı motif vardır. Kerem ile Aslı'da doğum üzerine verilen ziyafette benzer etkinlikler gerçekleşir.

e) Delliler: Dede Korkut hikâyelerinde kahramanlık sıfatı olarak kullanılan deli tabiriyle üç kişi anlatılmaktadır: Deli Dündar, Deli Karçar ve Deli Dumrul

Doğu Anadolu'da anlatılan hikâyelerdeki Deli Becan; Deli Karçar ve Deli Dumrul'a benzer. Köroğlu'nun keleşlerinden Koca Arap; Deli Karçar, Deli Dündar, Kanturalı ve Boğaç Han'a benzer.

f) Yas adetleri: Dede Korkut hikâyelerindeki ak çıkarıp kalar giyme, kavuğu yere çalarak ağlama şekilleri halk hikâyelerinde vardır.

g) Antlar: Şah İsmail, Kirmanşah ve Yaralı Mahmut gibi hikâyelerde kız ve erkek kahramanların uyumadan önce aralarında kılıç koymaları Dede Korkut hikâyelerinde sıkça karşımıza çıkar:

"Uşun Koca Oğlu Segrek Hikâyesi"...

- h) İnsan başından kale yapma: Kan Turalı hikâyesinde Trabzon'da yaşayan Selcen Hatun'un insan başından yaptığı kale, Kirmanşah, Şah İsmail ve Yaralı Mahmut Hikâyesi'nde de karşımıza çıkar.

HALK HİKAYELERİ

Destandan modern hikâyeye geçişi sağlayan anonim eserlerdir.

Bunlardan en önemlileri Dede Korkut Hikayeleri ve Köroğlu hikayesidir.

HALK HİKÂYESİ
Hikâye sözcüğü “anlatma, benzetme, tarih, destan, kıssa, ma-sal, rivayet” demektir.
Anadolu Türklerinin halk hikâyesi dediği tür, Türk dünyasının tamamına yakınında destan (destan, dessan) olarak adlandırılır. Halk dessanı, liro epos, gaşıktık cır, aşk destanı da denmiştir.
Halk hikâyelerine, devirlere ve yörelere göre değişik adlar verilmiştir:

- D. Korkut Hikâyelerinde boy
- 17-18. yy.larda hikâye
- Doğu Anadolu’da nağil
- Azerilede hekât, nağil

Türklerde hikâye anlatma ve dinleme geleneği ilk dönem törenlerinde başlar. Bilhassa sığır ve şeylan törenlerinde...

Köprülü, yeni dinler geldikten sonra, şeylanlarda hükümdarların büyüklük ve kahramanlıklarını bildiren övgüler düzülmesini ya da eski kahramanların menkıbelerini anlatan kahramanlık destanlarının okunduğunu belirtir.

Otto Spies, halk hikâyesini “bir sevgiliyi elde etme yolundaki maceraları anlatan masal” olarak tanımlamış. İlk anlatıcılar ozanlar ve kopuzculardır. İcracılar Anadolu ve Rumeli sahasında “âşık”, diğer Türk bölgelerinde, “destançı”, “dessançı”, “hekâtçı”, “akın” ve “bahşı” gibi adlar verilmiştir.

“Usta malı” olarak aktarılan halk hikâyeleri bağlama, dombıra, kopuz gibi çalgılarla yapılan müzik eşliğinde icra edilmektedir.

ABONE OL

Yazılıda size hocanız halk hikayeleri kaçaya ayrılır derse üçeye ayrılır demelisiniz.

1)AŞK TEMALİ HALK HİKAYELERİ

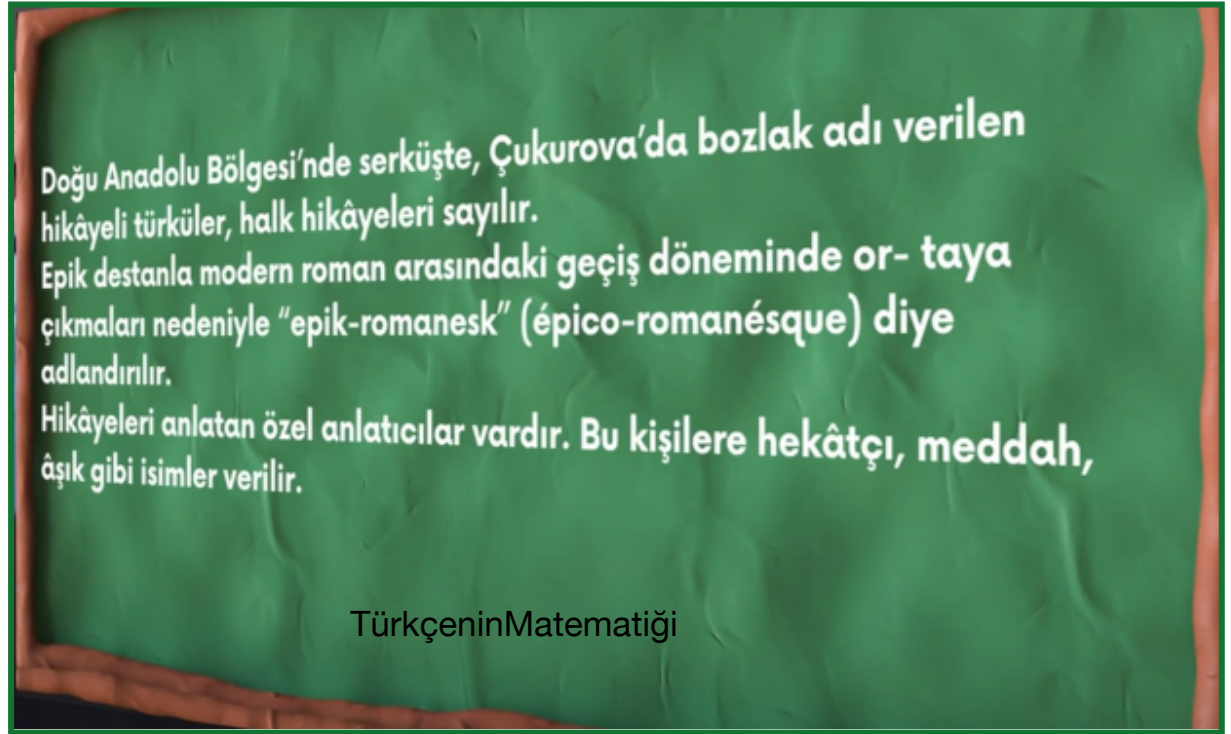
2)DİNİ TEMALİ HALK HİKAYELERİ

3)DESTANİ HALK HİKAYELERİ

AŞK-DİN-DESTAN

Aşk temalı halk hikayeleri ;

Kerem ile Aslı
Ferhat ile Şirin
Arzu ile Kamber
Emrah ile Selvihan

Dini temalı derse;

Hz.Ali

Destansı hikayeler derse ;

Köroğlu örnek verilebilir.

Halk Hikâyelerinin Özellikleri

Şekil Özellikleri

1. Halk hikâyeleri genellikle klişe bir cümle ile başlar. Ancak bu klişe cümleler daha çok yazılı metinlerde görülür: "Râviyânı ahbâr, nâkilânı âsâr, muhaddisânı rûzigâr şöyle rivayet eder-ler ki"
2. Hikâye sözlü gelenekte ise bir fasılla başlar. Fasil; genellikle divanı tarzındadır.
3. Halk hikâyesi nazım - nesir karışımı bir anlatmalık türdür.
 - Zamanla nesir kısımları ağırlık kazanmıştır.
 - Manzum parçalar çoğunlukla hece ölçüsüyle söylenir.
 - Manzum parçalar çoğunlukla hece ölçüsüyle söylenir.
 - Mensur kısımlarda ise konuya sadık kalınmak suretiyle de-ğişiklikler yapılabilir.
 - Anlatıcı manzum konuları daha çok saz eşliğinde söyler.

5. Halk hikâyesi anlatma geleneği Doğu Anadolu'ya özgüdür ve diğer bölgelerde daha az görülür. Bu bölgede anlatılan hikâ-yeler duvaggapma, peşrev, Selçuk gibi adlarla anılan bir bö-lümle başlar.

6. Sersuhane, peşrev, döşeme ve Selçuk gibi, halk hikâyesinde hikâyeye başlamadan önce söylenen manzum anlatılardan biridir. Bu ek bölümlerin, hikâyenin aslında olması şart değildir.

Halk Hikâyelerinin İçerik Özellikleri

1. Halk hikâyelerinin konuları genellikle aşk (Ercişli Emrah, Der- diyok ile Zülfü Siyah, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre) ve kah- ramanlıktır (Koroğlu, Kaçak Nebi). Bazen iki konu birlikte işle- nir (Kirmanşah, Yaralı Mahmut, Şah İsmail, Bey Böyrek).

2. Halk hikâyelerini meydana getiren olaylar gerçektir veya ger- çeğe yakındır. Bu sebeple teşekkül ettikleri devrin tarihhi olay- ları bazen aynı şekilde bazen hikâye gerçekliği içinde yer alır (Koroğlu - Celalî İsyanları, Erişli Emrah - Şah Abbas'ın Van Ka- lesi'ni Kuşatması, Yaralı Mahmut- İstanbul Padişahı'nın Gen- ce Seferi)

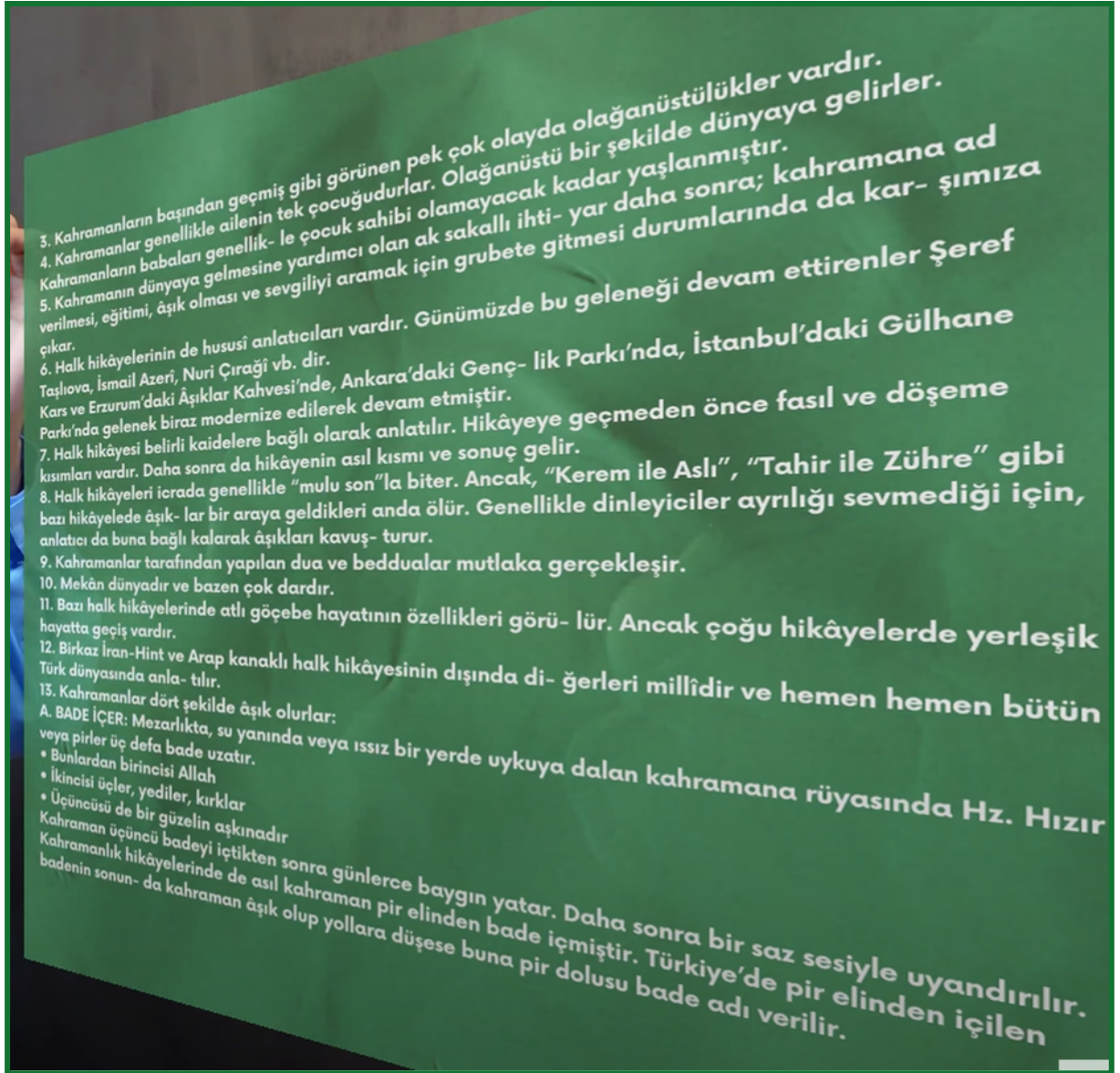
TürkçeninMatematiği

HALK HİKAYELERİNİN ÖZELLİKLERİ

Nazım ve Nesir karışıktır Dede Korkut Hikayelerindeki gibi .

Eğer ki bir metin görüyorsanız ve o metnin içinde şiirler varsa buna artık nazım diyeceksiniz.

Ama bir metin görüyorsanız ve metnin içinde düz yazılar varsa buna da artık nesir diyeceksiniz.

Kerem ile Aslıda gördüğümüz gibi daha çok şiirsel ifadeler nazımla gösterilir.

Genel olarak âşıklar birbirlerine kavuşmak için o vuslata ermek için yola çıkarlar ancak kavuşamazlarsa zaten hikaye orada sona erer .

Âşık tarzı halk hikayeleri tabii ki halkın daha fazla dikkatini çeker.

Çünkü orada iki âşık var ve o âşıkları kavuşturmaya çalıştırırlar.O esnada neler yaşandığı anlatılır.

Âşıklar bağlama eşliğinde bize bunu aktarmaya çalışırlar.

Bağlama çalarılar

O halde bize halk hikayelerini sorduğu zaman vermemiz gereken 3 madde var ;

